EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

9. juuni 2005 *

Kohtuasjas C-287/02,

mille esemeks on EÜ artikli 230 alusel 9. augustil 2002 esitatud tühistamishagi,

Hispaania Kuningriik, esindaja: L. Fraguas Gadea, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: M. Niejahr ja S. Pardo Quintillán, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud A. Borg Barthet, J.-P. Puissochet, S. von Bahr ja J. Malenovský (ettekandja),

kohtujurist: F. G. Jacobs,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust ja

olles 20. jaanuari 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Oma hagis taotleb Hispaania Kuningriik komisjoni 12. juuni 2002. aasta otsuse 2002/461/EÜ Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EPATF) tagatisrahastust 2001. eelarveaastal rahastatud liikmesriikide kulude raamatupidamisar-

vestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta (EÜT L 160, lk 28; edaspidi „vaidlustatud otsus") tühistamist niivõrd, kuivõrd otsus seda liikmesriiki puudutab.

Õiguslik raamistik

2 Nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1258/1999 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (EÜT L 160, lk 103; ELT eriväljaanne 03/25, lk 414; edaspidi „alusmäärus") artikli 1 lõike 2 punkt b ja artikli 2 lõige 2 sätestavad, et fondi tagatisrahastu rahastab ühise põllumajandusturgude korraldamise raames ühenduse õigusnormide alusel teostatavaid sekkumisi põllumajandusturgude stabiliseerimiseks.

3 Alusmääruse üheksanda põhjenduse kohaselt:

„tuleks vastu võtta kahte liiki otsused, millest ühed on seotud fondi tagatisrahastu raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmisega ning teised järelduste, sealhulgas finantseerimiskorrektsioonide tegemise kohta kulutuste ühenduse eeskirjadele vastavuse kontrollimise tulemuste põhjal".

4 Seoses esimest liiki otsustega, mis käsitlevad raamatupidamisarvestuse kontrollimist ja heakskiitmist, kohustab alusmääruse artikli 7 lõige 3 komisjoni kontrollima ja heaks kiitma makseasutuste raamatupidamisarvestuse sama määruse artikli 6 lõike 1

punktis b osutatud teabe põhjal enne asjaomasele majandusaastale järgneva aasta 30. aprilli. Viimati nimetatud sätte kohaselt edastavad liikmesriigid korrapäraste ajavahemike tagant komisjonile akrediteeritud makseasutuste raamatupidamise aastaaruanded fondi tagatisrahastust rahastatud tehingute kohta koos raamatupidamisarvestuste kontrollimiseks ja heakskiitmiseks vajaliku teabega ning tõendi edastatud raamatupidamisaruannete ühtsuse, täpsuse ja õigsuse kohta.

5 Peale selle näeb alusmääruse artikli 7 lõike 3 teine lõik ette, et otsus raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta käsitleb esitatud aruannete ühtsust, täpsust ja õigsust, ja et otsus ei piira hilisema otsuse vastuvõtmist vastavalt sama artikli lõikele 4.

6 Mis puudutab teist liiki otsuseid, mis käsitlevad vastavust, sätestab alusmääruse artikli 7 lõike 4 esimene lõik, et komisjon „otsustab kulutused [...] ühenduse rahastamisest välja jätta, kui ta avastab, et kulutused ei ole tehtud kooskõlas ühenduse eeskirjadega".

7 Nimetatud artikli 7 lõike 4 teine ja kolmas lõik sätestavad korra, mida tuleb enne rahastamisest keeldumise otsuste tegemist järgida. See kord näeb ette, et komisjoni poolsete kontrollimiste tulemustest ja asjaomase liikmesriigi vastustest teavitatakse kirjalikult ning seejärel püüavad pooled jõuda võetavate meetmete suhtes kokkuleppele. Kui kokkuleppele ei jõuta, võib liikmesriik enne rahastamisest keeldumise otsust asjakohaste seisukohtade kaalumise eesmärgil taotleda nelja kuu jooksul menetluse algatamist, mille tulemused esitatakse aruandes, mis saadetakse komisjonile kontrollimiseks.

8 Alusmääruse artiklis 16 tunnistatakse kehtetuks nõukogu 21. aprilli 1970. aasta määrus (EMÜ) nr 729/70 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (EÜT L 94, lk 13) ja asendatakse see alusmäärusega. Sama artikli lõige 2 täpsustab, et viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena alusmäärusele ning loetakse vastavalt selle I lisas esitatud vastavustabelile. Alusmääruse artikli 20 teise lõigu kohaselt kohaldatakse määrust alates 1. jaanuarist 2000 tehtud kulutuste suhtes.

9 Komisjoni 7. juuli 1995. aasta määruse (EÜ) nr 1663/95, millega nähakse ette nõukogu määruse nr 729/70 kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad seoses EAGGF tagatisrahastu aruannete kontrollimise ja heakskiitmisega (EÜT L 158, lk 6; ELT eriväljaanne 03/18, lk 31), muudetud komisjoni 22. oktoobri 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 2245/1999 (EÜT L 273, lk 5; ELT eriväljaanne 03/26, lk 335; edaspidi „rakendusmäärus"), artikkel 4 sätestab, et alusmääruse artikli 7 lõikes 3 ette nähtud raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks peavad liikmesriigid vastavale eelarveaastale järgneva aasta 10. veebruariks komisjonile saatma aasta-aruanded kulutuste kohta, mis on kantud fondi tagatisrahastu arvele, kõigi ametite ja organite poolt koostatud aruanded ning samuti sertifitseerimisasutuse või sertifitseerimisasutuste poolt koostatud tõendid ja aruanded.

10 Rakendusmääruse artikli 7 lõike 1 esimene lõik näeb ette, ilma et see piiraks kõnesoleva artikli lõike 4 kohaselt hiljem tehtud otsuste kohaldamist, et alusmääruse artikli 7 lõikes 3 sätestatud otsuses raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta tuleb kindlaks määrata igas liikmesriigis vastaval eelarveaastal tehtud kulutuste määr, mille EAGGF arvele kandmine kinnitatakse, lähtudes esitatud raamatupidamisarvestuse ning samuti sama eelarveaasta ettemaksete vähendamistest ja peatamistest. Rakendusmääruse artikli 7 lõike 1 teine lõik sätestab:

„Eespool nimetatud otsuse kohaselt liikmesriikidelt tagasi nõutavad või liikmesriikidele makstavad summad määratakse kindlaks, lahutades vastavaks eelarveaastaks

tehtud ettemaksed samaks aastaks vastavalt lõikele 1 kinnitatud kulutustest. Need summad lahutatakse ettemaksetest, mida makstakse alates teisest kuust pärast seda kuud, kui jõustus otsus raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta, või need liidetakse kõnesolevatele ettemaksetele."

11 Rakendusmääruse artikli 7 lõike 2 kohaselt „[teatab komisjon] enne asjassepuutuvale eelarveaastale järgneva aasta 31. märtsi asjaomasele liikmesriigile tema poolt esitatud informatsiooni kontrollimise tulemustest ja lisab oma muudatusettepanekud".

12 Rakendusmääruse artikli 8 lõige 1 on sõnastatud järgnevalt:

„Kui komisjon on uurimise põhjal leidnud, et tehtud kulutused ei ole ühenduse eeskirjadega kooskõlas, teatab ta oma kontrollimise tulemustest asjaomasele liikmesriigile ning lisab parandusmeetmed, mis on vajalikud edaspidi eeskirjadele vastavuse tagamiseks.

Komisjoni teates viidatakse käesolevale määrusele. Liikmesriik vastab kahe kuu jooksul [...].

Pärast vastamistähtaja möödumist kutsub komisjon liikmesriigi kahepoolsetele läbirääkimistele, mille käigus pooled püüavad kokku leppida vajalikes meetmetes

ning eeskirjade rikkumise raskuse ja ühendusele tekitatud rahalise kahju hindamises. Pärast neid läbirääkimisi ning tähtaja möödumist, mille komisjon on määranud pärast liikmesriikidega konsulteerimist lisateabe esitamiseks läbirääkimiste järel, või juhul kui liikmesriik ei võta läbirääkimiskutset vastu komisjoni määratud tähtaja jooksul, teeb komisjon liikmesriigile ametlikult teatavaks oma seisukoha [...]. Teade sisaldab hinnangut nende kulutuste kohta, mis komisjon kavatseb [määruse (EÜ) nr 1258/1999 artikli 7 lõike 4] alusel ühenduse rahastamisest välja arvata, ilma et see piiraks käesoleva lõike neljanda lõigu kohaldamist.

Liikmesriik teatab komisjonile võimalikult kiiresti ühenduse eeskirjade järgimise tagamiseks võetavatest parandusmeetmetest ja nende jõustumise kuupäeva. Komisjon võtab vajaduse korral [määruse (EÜ) nr 1258/1999 artikli 7 lõike 4] alusel vastu otsuse või mitu otsust ühenduse eeskirjade rikkumisega seotud kulutuste ühenduse rahastamisest väljajätmise kohta kuni parandusmeetmete jõustumiseni."

Asjaolud ja menetlus

13 Pärast Hispaania makseasutuste poolt 2001. eelarveaasta kohta tehtud kulude aastaaruannete saamist saatis komisjon 27. märtsi 2002. aasta kirjaga Hispaania ametiasutustele kontrollimise tulemused. Täpsustades, et kiri kujutab endast teatamist rakendusmääruse artikli 7 lõike 2 ja artikli 8 lõike 1 tähenduses, märkis komisjon, et ta teeb ettepaneku mitme makseasutuse, sealhulgas Navarra, raamatupidamise kontrollimiseks enne 30. aprilli 2002. Ta lisas, et seevastu ei pea ta vajalikuks kontrollida Fondo español de garantía agraria (FEGA), Castilla-La

Mancha, Baleaaride, La Rioja ja Baskimaa makseasutuste raamatupidamisarvestusi. Nimetatud kirja ühes lisas nimetas komisjon iga juhu kohta kontrollimiste iseloomu ja enne kontrollimise ettepaneku tegemist nõutava täiendava teabe ning samuti komisjoni kontrollimiste tulemused.

14 Alusmääruse artikli 7 lõikes 1 viidatud fondikomitee nõupidamisel, 19. aprillil 2002, millest Hispaania ametiasutused osa võtsid, esitas komisjon oma kontrollimiste tulemuste kohta sünteesaruande (edaspidi „sünteesaruanne") ja raamatupidamisarvestuste kontrollimise otsuse eelnõu.

15 Hispaania ametiasutused saatsid 22. aprilli 2002. aasta kirjaga komisjonile otsuse eelnõu ja sünteesaruande kohta oma märkused.

16 Samad ametiasutused saatsid 25. aprilli 2002. aasta kirjaga komisjonile Castilla-La Mancha makseasutuse raamatupidamisarvestuse kohta oma märkused, põhjendades neid dokumendiga, mille sertifitseerimisasutus oli 23. aprillil 2002 koostanud vastuseks komisjoni otsuse eelnõule (edaspidi „otsuse eelnõud käsitlev dokument") ja viidates nii raamatupidamisarvestuse kontrollimisele kui ka käimasolevale vastavusmenetlusele. Hispaania ametiasutused märkisid, et sertifitseerimisasutuse hinnangul olid olemas piisavad tagatised selle kohta, et raamatupidamisarvestused olid ühtsed, täpsed ja õiged. Ametiasutused leidsid, et komisjoni pakutud korrektsioon ei tohtinud muu hulgas hõlmata kompensatsiooni, vaid pidi piirduma niisutatavale maisikultuurile antud toetusega. Neil asjaoludel leiavad Hispaania

ametiasutused, et korrektsiooniks tuleb määrata 17 855 eurot, aga mitte 1 831 526,08 eurot.

17 11. juunil 2002 esitasid Hispaania ametiasutused Navarra makseasutuse raamatupidamisarvestust käsitlevad dokumendid.

18 12. juunil 2002 tegi komisjon vaidlustatud otsuse. See otsus, mis põhineb alusmääruse artikli 7 lõikel 3, kajastab kõikide Hispaania makseasutuste, välja arvatud FEGA ja Baskimaa, raamatupidamisarvestuste kontrollimist ja sisaldab kontrollitud arvestuste muudatusi.

19 Seejärel jätkasid Hispaania ametiasutused komisjonile dokumentide saatmist ja alusmääruse artikli 7 lõikes 4 ette nähtud vastavusotsuse tegemisele eelneva menetluse põhiküsimuse kohta argumentide esitamist.

20 Käesolevas hagis palub Hispaania Kuningriik Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud otsus osas, mis puudutab Castilla-La Mancha, Navarra ja Baskimaa makseasutuste (edaspidi „asjaomased makseasutused") raamatupidamisarvestuste vigade korrigeerimiseks tehtud muudatusi. Peale selle palub ta mõista kohtukulud välja komisjonilt.

21 Komisjon palub Euroopa Kohtul jätta hagi rahuldamata ja mõista kohtukulud välja Hispaania Kuningriigilt.

Hagi

Esimene väide, mis käsitleb rakendusmääruse rikkumist

Poolte argumendid

22 Esimeses väites väidab Hispaania valitsus, et komisjon on vaidlustatud otsuse teinud ilma rakendusmääruse artikli 8 lõikes 1 ette nähtud ärakuulamise korda järgimata. Täpsemalt rikkus komisjon seda sätet, kui ta tegi nimetatud otsuse, ootamata ära Hispaania ametiasutuste vastust otsuse eelnõule, kutsumata neid kahepoolsetele läbirääkimistele, et arutada etteheidetud rikkumise raskust, ja võimaldamata neil vastaval juhul taotleda kokkuleppemenetluse algatamist. Hispaania valitsus märgib, et selliselt toimides takistati nimetatud ametiasutustel nende kaitseõigust rikkudes tõenditele tuginemist ja tehtud kulude õigustamiseks vajalike dokumentide esitamist.

23 Kostja vastuses rõhutab komisjon, et alusmääruse artikli 7 lõike 3 alusel tehtud vaidlustatud otsus on tehtud raamatupidamisarvestuse kontrollimise faasis ja mitte sama artikli lõikes 4 ette nähtud vastavusotsuse tegemise faasis. Ta lisab, et enne

raamatupidamisarvestuse kontrollimise kohta otsuse tegemist peab komisjon rakendusmääruse artikli 7 lõike 2 kohaselt teatama asjaomasele liikmesriigile oma kontrolli tulemused ja kõik kavandatavad muudatused.

24 Komisjon märgib, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale komisjoni otsuste kohta, millega vähendatakse liikmesriikide kulude rahastamisel fondist iga kuu tehtavaid ettemakse, kehtib üldine nõue, mille kohaselt ei tohi komisjon ühise põllumajanduspoliitika haldamisse kaasata vahendeid, mis ei ole kõnealuse turu ühist korraldamist käsitlevate eeskirjadega kooskõlas (17. oktoobri 1991. aasta otsused kohtuasjades C-342/89: Saksamaa *v.* komisjon, EKL 1991, lk I-5031, punkt 14, ja C-346/89: Itaalia *v.* komisjon, EKL 1991, lk I-5057, punkt 14). Seetõttu võib komisjon enne makseasutuste raamatupidamisarvestuste heakskiitmist neid täpsustada, tehes vajalikud korrektsioonid, kui ta avastab, et teatud kulutused ei ole tehtud kooskõlas nimetatud eeskirjadega.

25 Komisjon leiab, et vaidlustatud otsus on puhtalt ajutist laadi selles tähenduses, et kõnealuste kulude ühenduse eeskirjadele mittevastavuse tõendamine ja lõplik ühendusepoolsest rahastamisest keeldumine sõltub alusmääruse artikli 7 lõikes 4 ja rakendusmääruse artiklis 8 ette nähtud ärakuulamise menetluse tulemusena tehtavast vastavusotsusest, mis vastaval juhul kinnitab arvestuses juba tehtud täpsustusi. Lõpuks vaidlustab komisjon Hispaania valitsuse väite, mille kohaselt Hispaania Kuningriigi kaitseõigust on rikutud.

26 Oma repliigis väidab Hispaania valitsus ühelt poolt, et oma 27. märtsi 2002. aasta kirjas ei nimeta komisjon ühtegi finantseerimiskorrektsiooni, mida oleks asjaomaste makseasutuste raamatupidamisarvestuste kontrollimise käigus vaja teha, ja teiselt

poolt, et rahastamisest väljajäetavate kulude suurus määratleti vaid fondikomitee 19. aprilli 2002. aasta nõupidamisel käsitletud sünteesaruandes ja komisjoni vastavas otsuse eelnõus. Ta väidab veel seda, et sünteesaruannet hispaania keeles ei ole.

27 Peale selle leiab Hispaania valitsus, et vaatamata komisjoni viidatud kohtupraktikale, ei oleks finantseerimiskorrektsioone raamatupidamisarvestuse kontrollimise käigus tohtinud teha. Esiteks on põllumajandusturu ühise korralduse eeskirju eirates tehtud kulud väiksemad kui komisjoni kindlaksmääratud sisulise vea lävi. Teiseks on sertifitseerimisasutuse väitel saadud piisavad tagatised raamatupidamisarvestuste ühtsuse, täpsuse ja õigsuse kohta. Kolmandaks käsitleb nimetatud kohtupraktika komisjoni otsuseid, millega vähendatakse igakuiseid ettemakse, mille õiguslik alus on teine kui vaidlustatud otsusel. Neljandaks vaidleb Hispaania valitsus vastu sellele, et raamatupidamisarvestuse kontrollimise otsus, mis ei piirdu ainult „arvestuse täpsustamisega" ja mis ei ole tehtud kooskõlas selleks ettenähtud menetlusega, tehakse kohustuslikuks ühepoolselt, samas kui isegi vastavusotsuse tegemise menetlus on juba algatatud. Lõpuks peab Hispaania valitsus asjaomaste makseasutuste raamatupidamisarvestustesse enne vastavusotsuse tegemise menetluse lõppu tehtud finantseerimiskorrektsioone „ennatlikuks" veel seda enam, et Baskimaa makseasutuse juhtumil ei tehtud vaidlustatud otsuses raamatupidamisarvestuse kontrollimist.

28 Komisjon lükkab oma vasturepliigis ümber väite, nagu oleksid asjaomase makseasutuse raamatupidamisarvestusse tehtud täpsustused ennatlikud. Olemasolev teave võimaldas esitatud arvestuse ühtsuse, täpsuse ja õigsuse kohta teha üldised järeldused, millest lähtuvalt arvestuses sisalduvad kulud kas kiideti heaks või jäeti välja, kui need ei olnud tehtud kooskõlas ühenduse eeskirjadega.

29 Peale selle leiab komisjon, et Hispaania valitsuse repliigis toodud vastuväited, mis käsitlevad 27. märtsi 2002. aasta kirjaga teavitamist nendest muudatustest, mida komisjon tahtis esitatud arvestustesse teha, kujutavad endast uut väidet, mis tuleb tunnistada vastuvõetamatuks. Teise võimalusena palub komisjon lükata see väide tagasi kui põhjendamatu.

30 Lõpuks väidab komisjon, et käesolevas kohtuasjas on seatud kahtluse alla tema pädevus teha makseasutuste aastaaruannetes täpsustusi alusetute kulude osas, mis tekitavad aruannetes kvaliteediprobleeme ja peale selle probleeme vastavusel kehtivate ühenduse eeskirjadega. Selle pädevuse tunnustamine on igal juhul oluline, et aastaaruannete kontrollimise menetlust mitte muuta mõttetuks.

Euroopa Kohtu hinnang

31 Alustuseks tuleb uurida, kas komisjonil on pädevus teha makseasutuste aastaaruannetesse finantseerimiskorrektsioone alates raamatupidamisarvestuste kontrollimise otsuste tegemisest.

32 Kõigepealt, alusmääruse artikli 7 lõige 3 näeb ette, et selline esitatud raamatupidamisarvestuste ühtsust, täpsust ja õigsust käsitlev otsus ei kahjusta sama artikli lõike 4 alusel tehtavat võimalikku hilisemat otsust, mis puudutab kulutuste ühenduse rahastamisest väljajätmist, kui need ei ole tehtud kooskõlas ühenduse eeskirjadega. Rakendusmääruse artikli 7 lõige 1 kordab seda sätet ja täpsustab, et nimetatud otsuse kohaselt liikmesriikidelt tagasi nõutavad või liikmesriikidele

makstavad summad määratakse kindlaks, lahutades vastavaks eelarveaastaks tehtud ettemaksed samaks aastaks kinnitatud kulutustest. Sellest tuleneb, et raamatupidamisarvestuse kontrollimise otsuse vastuvõtmisel võib komisjon teha esitatud arvestuste kvaliteedis avastatud puudustest järeldused ja seda sõltumata nimetatud artikli 7 lõikes 4 ette nähtud vastavusotsusest.

33 Järgmiseks, rakendusmääruse artikli 7 lõike 2 alusel võivad aastaaruannete kontrollimisel põhinevad muudatusettepanekud olla tehtud enne aruannete heakskiitmist, tingimusel et ettepanekud on asjaomasele liikmesriigile saadetud enne asjassepuutuvale eelarveaastale järgneva aasta 31. märtsi. 27. märtsi 2002. aasta kirjast ja selle lisast selgub, et Castilla-La Mancha ja Baskimaa makseasutuste aastaaruandeid puudutavad muudatusettepanekud on Hispaania Kuningriigile edastatud.

34 Lõpuks tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et komisjon ei tohi ühise põllumajanduspoliitika haldamisse kaasata vahendeid, mis ei ole põllumajandusturu ühist korraldamist käsitlevate eeskirjadega kooskõlas, ja et see on üldkohaldatav nõue (eespool viidatud kohtuotsused Saksamaa *v.* komisjon, punktid 14 ja15, ning Itaalia *v.* komisjon, punktid 14 ja 15).

35 Eeltoodust tuleneb, et kui komisjon tõdeb, et makseasutuse raamatupidamisarvestus sisaldab põllumajandusturu ühist korraldamist käsitlevate eeskirjadega vastuolus tehtud kulutusi, on tal õigus teha sellest vastavad järeldused ja seega teha makseasutuse aastaaruannetesse finantseerimiskorrektsioone alates sellest hetkest, kui ta on alusmääruse artikli 7 lõike 3 alusel raamatupidamisarvestuse kontrollimise otsuse teinud.

36 Kuna komisjoni pädevuse hulka kuulub selliste korrektsioonide tegemine raamatupidamisarvestuse kontrollimise otsuse tegemisel, tuleb kontrollida, kas käesoleval juhul oli tagatud Hispaania Kuningriigi kaitseõigus, millele Hispaania valitsus selgelt vastu vaidleb.

37 Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et isiku kaitseõiguste tagamine tema suhtes algatatud menetluses, mis võib viia selle isiku kahjuks tehtud otsuseni, kujutab endast ühenduse õiguse aluspõhimõtet, mis peab olema tagatud isegi menetlust puudutavate eeskirjade puudumisel. See põhimõte nõuab, et isikutele, kelle suhtes tehakse nende huve oluliselt riivav otsus, antakse võimalus oma seisukoha tõhusaks väljendamiseks (vt eelkõige 24. oktoobri 1996. aasta otsus C-32/95 P: komisjon *v.* Lisrestal jt, EKL 1996, lk I-5373, punkt 21, ja 21. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-462/98 P: Mediocurso *v.* komisjon, EKL 2000, lk I-7183, punkt 36).

38 Käesoleval juhul on kaitseõiguste tagamise põhimõtte nõuded täidetud Hispaania ametiasutustele antud võimalusega esitada raamatupidamisarvestuse kontrollimise ettepanekute suhtes oma seisukoht nii ametiasutuste ja komisjoni vahel toimunud kirjavahetuses kui ka 19. aprillil 2002 toimunud fondikomitee nõupidamisel, mis mõlemad vaidlustatud otsuse tegemisele eelnesid.

39 Mis puudutab Hispaania valitsuse argumente, mille kohaselt oleks komisjon pidanud korraldama kahepoolsed läbirääkimised ja võimaldama Hispaania Kuningriigil vastaval juhul taotleda kokkuleppemenetluse algatamist, siis need argumendid tuleb kõrvale jätta. Tegelikult ei olnud rakendusmääruse artikli 8 lõikes 1 lõplike

finantseerimiskorrektsioonide kindlaksmääramiseks ette nähtud menetlus selleks kuupäevaks veel lõppenud, kui nimetatud liikmesriik oma hagi esitas. Seetõttu ei ole need argumendid vaidlustatud otsuse õiguspärasuse seisukohalt asjakohased.

40 Mis puudutab Hispaania valitsuse repliigis esitatud vastuväiteid, mis käsitlevad komisjonipoolset raamatupidamisarvestuste kontrollimisel tehtud finantseerimiskorrektsioonide ettepanekust väidetavalt teatamata jätmist tema 27. märtsi 2002. aasta kirjas, tuleb tõdeda, et hagis viidatakse peamisena väitele, mis seondub rakendusmääruse rikkumisega ja mis seisneb väites, et rakendusmääruse artikli 8 lõikes 1 ette nähtud keerukat ärakuulamise korda ei ole järgitud. Nimetatud vastuväiteid, mis mingil moel ärakuulamise korrale ei viita, ei saa seega selle väitega siduda ja neid tuleb käsitleda uue väitena, mis esitati esimest korda repliigi staadiumis.

41 Käesoleval juhul ei ole ilmnenud ühtegi uut asjaolu, mis õigustaks Hispaania valitsuse hilinenud väite esitamist, kui tal oli võimalik esitada see hagiavalduses. Järelikult tuleb tunnistada see väide Euroopa Kohtu kodukorra artikli 42, lõike 2 esimest lõiku kohaldades vastuvõetamatuks. Sama kehtib väite kohta, mis seondub sünteesaruande hispaaniakeelse versiooni puudumisega, kuna ka see väide on esimest korda esitatud repliigi staadiumis.

42 Eeltoodud arutlusest lähtuvalt tuleb esimene väide tagasi lükata.

Teise võimalusena esitatud teine väide, mis käsitleb vaidlustatud otsuse I lisas sätestatud tagasinõutava summa ekslikkust

43 Hispaania valitsus väidab, eeldusel et Euroopa Kohus ei tunnista asjaomaste makseasutuste raamatupidamisarvestuste suhtes kohaldatud finantseerimiskorrektsiooniga seonduvate menetlusnõuete rikkumist, et Castilla-La Mancha makseasutuse raamatupidamisarvestusi puudutavas osas on vaidlustatud otsuse I lisas toodud finantseerimiskorrektsioon nii põhimõtte kui ka summa osas ekslik.

Teise väite esimene osa, mis käsitleb Castilla-La Mancha makseasutuse raamatupidamisarvestuses tehtud finantseerimiskorrektsiooni

Poolte argumendid

44 Finantseerimiskorrektsiooni põhjendatuse vaidlustamisel tugineb Hispaania valitsus sertifitseerimisasutuse poolt seoses vaidlustatud otsusega koostatud dokumendis toodud märkustele. Hispaania valitsus väidab, et selles dokumendis leidis

sertifitseerimisasutus, et ainus peamine tähelepanek, mis vajas kohest makseasutuse vastutavate isikute poolset uurimist, ilmneb tema auditeerimisaruandes EPATF 2001. eelarveaasta raamatupidamisarvestuse tõendamise kohta (edaspidi „tõendamisaruanne"), seondub juhtimiskeskuse ja informaatikaosakonna vahelise koordineerimise puudumisega ja viitab finantseksimusele, mis tuleneb tootmisest kõrvaldamise karistuskoefitsiendi ebaõigest kohaldamisest niisutatava maisi suhtes. Sertifitseerimisasutus leiab ühelt poolt, et tegemist on veaga, mida ei ole varasematel aastatel märgatud ja mis mõjutab vaid ühte paljudest nimetuse all „põllukultuurid" grupeeritud eelarveridadest ning teiselt poolt, et eksimus on süstemaatiline, mis võimaldab tuvastada selle tekkepõhjuse ja järelikult hinnata täpselt selle tagajärgi.

45 Peale selle väidab Hispaania valitsus, tuginedes komisjoni suunisele nr 8, mis on koondatud dokumenti VI/5331/98 pealkirjaga „Suunised EPATF makseasutuste raamatupidamisarvestuste tõendamisauditite koostamiseks" ning käsitleb näidiseid ja siseriiklike tõendamisorganite poolset vigade hindamist, et finantseerimiskorrektsiooni ei ole vaja kohaldada, vähemalt mitte raamatupidamisarvestuse kontrollimise staadiumis, sest referentsraamatupidamisarvestuste auditis leitud eksimuste kogusumma ekstrapoleerimise tulemusena saadakse summaks 7 725 640,85 eurot, mis jääb allapoole sisulise vea läve, mis on hinnatud 1%-ni kogukuludest. Seetõttu sai sertifitseerimisasutus jõuda järeldusele, et Castilla-La Mancha makseasutuse poolt 2001. eelarveaasta kohta esitatud raamatupidamisarvestus on ühtne, täpne ja õige.

46 Oma avaldustes toob komisjon välja põhjused, miks tema teenistused järeldasid, et makseasutuse raamatupidamisarvestusi ei saanud enne eelnevat täpsustamist heaks kiita. Ta tugineb selles osas eelkõige tõendamisaruandele. Nagu sertifitseerimisasutuski, võrdles komisjon selles aruandes sisalduvat teavet nimetatud organi varasema aruandega, mis sisaldas eelneva eelarveaasta raamatupidamisarvestuse auditi järeldusi.

47 Komisjon märgib, et tema osundatud tõendamisaruanne sisaldab „Käesoleval eelarveaastal kogu ulatuses korrigeerimata tähelepanekute" hulgas ühte põhilist tähelepanekut põllukultuuride sektori kohta. See käsitleb juhtimiskeskuse ja informaatikateenistuse vahelist koordineerimist eesmärgiga muuta toetuste haldamise infotehnoloogilisi rakendusi.

48 Komisjon lisab, et sertifitseerimisasutuse hinnangul viitab see põhiline tähelepanek tähelepanekutele, mis on ära toodud selle organi aruandes, seoses kahte laadi vigadega eelmise eelarveaasta raamatupidamisarvestustes. Esimene on arvutiviga, mis toob kaasa valede summade maksmise seoses eripiirkondades nisu tootmiseks antud lisatoetuste saajatele antava abiga. Teine viga, mida ei suudetud selgitada, seondub arvutiprogrammiga, mille funktsiooniks on tootmisest kõrvaldatuna deklareeritud põllumaade pindala minimaalsuuruse nõude järgimise alase teabe vahetuses puuduste avastamine. Viimati nimetatud vea tõttu on makstud summad suuremad, kui nad oleks pidanud olema.

49 Komisjoni viidatud tõendamisaruande kohaselt näitab sarnaste puuduste olemasolu 2001. aasta raamatupidamisarvestustes, et eelmise eelarveaasta raamatupidamisarvestustes olnud vigu ei olnud enne hilisemate arvestuste tegemist korrigeeritud. Komisjoni arvates tuleneb nimetatud aruandest, et vead on juhuslikud. Ta viitab kõva nisu puudutavatele vigadele ja pindalatoetuse arvutamisel arvesse võetavate muutujate kontrollimisega seotud raskustele; infotehnoloogilistes rakendustes vigade kordumise tõttu on selline kontrollimine osutunud vajalikuks.

50 Komisjon rõhutab eelkõige, et niisutatava maisi puhul tootmisest kõrvaldatava ala ebaõige vähendamine tõi kaasa valede summade maksmise 2001. eelarveaastal. Samuti väidab ta tõendamisaruande põhjal, et inspekteerimiste tulemusi ei olnud õigesti arvutiprogrammi sisestatud ja et programm ei tuvastanud tulemuste registreerimata jätmist.

Euroopa Kohtu hinnang

51 Rakendusmääruse artikli 7 lõike 1 kohaselt tuleb otsuses raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta kindlaks määrata igas liikmesriigis vastaval eelarveaastal tehtud kulutuste määr, mille EPATF arvele kandmine kinnitatakse. Sellest järeldub, et komisjon viib vältimatult läbi kinnitamata summade hindamise.

52 Peale selle võimaldab alusmäärus väljakujunenud kohtupraktika kohaselt komisjonil EPATF kuludesse kanda vaid erinevates põllumajandustoodete sektorites sätestatud eeskirjadega kooskõlas makstud summad (vt eelkõige 25. veebruari 1988. aasta otsus kohtuasjas 327/85: Madalmaad *v.* komisjon, EKL 1988, lk 1065, punkt 24; 8. jaanuari 1992. aasta otsus kohtuasjas C-197/90: Itaalia *v.* komisjon, EKL 1992, lk I-1, punkt 38, ja 24. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-118/99: Prantsusmaa *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-747, punkt 38) ja kohustab komisjoni rikkumiste tuvastamisel kulude rahastamisest keelduma (9. jaanuari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-157/00: Kreeka *v.* komisjon, EKL 2003, lk I-153, punkt 44).

53 Väljakujunenud kohtupraktika põhjal on selge, et põllumajandusturgude ühise korralduse eeskirjade rikkumise olemasolu tõendamiseks ei pea komisjon mitte ammendavalt ära näitama, et siseriiklike ametiasutuste tehtud kontrollid on ebapiisavad, või et nende edastatud arvandmed ei vasta tegelikkusele, vaid ta peab esitama tõendid nende kontrollide või arvandmete suhtes tekkinud tõsise ja põhjendatud kahtluse kohta. Komisjoni tõendamiskohustuse sellist vähendamist selgitab asjaolu, et liikmesriigil on EPATF raamatupidamisarvestuste kontrollimiseks ja heakskiitmiseks vajalike andmete kogumiseks ja kontrollimiseks paremad eeldused, ning järelikult on liikmesriigi kohustus esitada kontrollimiste toimumise ja esitatud arvandmete, ning kui see on asjakohane, siis ka komisjoni väidete ebatäpsuse kohta võimalikult üksikasjalikud ja täielikud tõendid (vt 6. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-278/98: Madalmaad *v.* komisjon, EKL 2001, lk I-1501, punktid 39–41; eespool viidatud kohtuotsus Kreeka *v.* komisjon, punktid 15–17, ja 4. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-344/01: Saksamaa *v.* komisjon, EKL 2004, lk I-2081, punkt 58).

54 Peale selle on Euroopa Kohus korduvalt otsustanud, et asjaomane liikmesriik ei saa omalt poolt komisjoni järeldusi ümber lükata, esitamata oma väidete kinnituseks tõendeid usaldusväärse ja toimiva kontrollisüsteemi olemasolu kohta (eespool viidatud kohtuotsus Kreeka *v.* komisjon, punkt 18).

55 Käesoleval juhul esitas komisjon oma avaldustes Hispaania ametiasutuste 2001. aastal teostatud kontrollimiste usaldusväärsuse suhtes tekkinud kahtluse kohta märkimisväärseid tõendeid. Kõigepealt märkis ta, et 2000. eelarveaastal tehtud vigu ei olnud järgmisel aastal korrigeeritud, kaasa arvatud infotehnoloogia rakendustest tulenevad vead, mis viisid valede summade maksmiseni seoses kõva nisuga ja tootmisest kõrvaldatuna deklareeritud põllumaade pindala minimaalsuurusega. Seejärel rõhutas ta tõendamisaruande põhjal ühelt poolt, et niisutatava maisi puhul tootmisest kõrvaldatava ala ebaõige vähendamine tõi kaasa valede summade maksmise 2001. eelarveaastal, erinevused olid selgunud dokumentide kontrollimisel,

ning teiselt poolt, et inspekteerimiste tulemuste registreerimise tagamiseks ei olnud kontrollimisi tehtud. Ja lõpuks, komisjoni poolt esitatud kostja vastusele lisatud tõendamisaruande väljavõtte kohaselt pole kontrollimisi mitmes põllukultuuride sektoris teostatud.

56 Hispaania valitsus nende kontrollimiste toimumise ega komisjoni väidete ebatäpsuse kohta tõendeid ei esita. Peale selle ei näita ta seda, et 2000. eelarveaasta kontrollisüsteemis ilmnenud puudused on kõrvaldatud, et muuta see süsteem 2001. eelarveaastaks usaldusväärseks. Lihtne kinnitus, mille kohaselt viga puudutas ainult niisutatava maisiga seonduvat eelarverida, ei vasta mingil moel asjaomasel liikmesriigil lasuva, käesoleva kohtuotsuse punktis 54 viidatud kohtupraktikaga määratletud tõendamiskohustuse nõuetele.

57 Lisaks sellele ei saa toetada seisukohta, et leitud vigade kogusumma ekstrapoleerimise tulemus jääb allapoole komisjoni suunises nr 8 kindlaksmääratud sisulise vea läve. Tegelikult käsitleb see suunis näidiseid ja siseriiklike sertifitseerimisasutuste poolset vigade hindamist. See ei piira komisjoni pädevust teha makseasutuste aastaaruannetesse raamatupidamisarvestuste kontrollimise otsuse tegemisel muudatusi.

58 Eeltoodust tuleneb, et komisjoni argumentatsioon väljendab Hispaania ametiasutuste teostatud kontrollimiste tulemuste suhtes tõsist ja põhjendatud kahtlust ja nimetatud ametiasutused ei ole seda argumentatsiooni asjakohaselt ümber lükanud. Seetõttu oli komisjonil põhjus sedastada EPATF kulutusi käsitlevate ühenduse

eeskirjade rikkumine ja teha finantseerimiskorrektsioon, kui alusetult esitatud kulude summa hindamisest ei tulene teisiti.

59 Järelikult tuleb Hispaania Kuningriigi teise väite esimene osa tagasi lükata.

Teise väite teine osa, mis käsitleb Castilla-La Mancha makseasutuse raamatupidamisarvestusse tehtud finantseerimiskorrektsiooni arvutamist

Poolte argumendid

60 Esiteks väidab Hispaania valitsus, et finantseerimiskorrektsioon peab puudutama vaid põllukultuuride rida, milles viga teenistuste vahelise koordineerimise puudumise tõttu tekkis; tegemist on reaga, mis vastab maade tootmisest kõrvaldamisele seoses niisutatava maisiga ja millel põhineb komisjoni korrektsioonieettepanek.

61 Komisjon väidab vastu, et näidise juhusliku iseloomu tõttu võib teenistustevaheline koordineerimisprobleem kaasa tuua erinevat laadi vigu. Sidudes omavahel 2000. ja 2001. eelarveaastate kohta avastatud vead, kinnitas sertifitseerimisasutus, et koordineerimisprobleem ei puuduta mitte ainult niisutatavat maisi, vaid ka kõva nisu või tootmisest kõrvaldatuna deklareeritud põllumaade pindala minimaalsuurust.

62 Teiseks väidab Hispaania valitsus, et isegi kui võtta, nagu tegi komisjon, kõige tõenäolisem põllukultuuride toetustega seonduvate juhuslike vigade ekstrapoleerimisväärtus, ulatub summa 1 380 043,53 euroni, kuna komisjoni tehtud ekstrapoleerimine hõlmab ka kompensatsioonile vastavat rida, mis põllukultuuride toetuste hulka ei kuulu.

63 Korrates kostja vastuses seda, mida ta väljendas oma 10. detsembri 2002. aasta teates, mis on lisatud kostja vastusele ja mille kohaselt: „[l]oomulikult ei oleks vaja olnud kompensatsiooni rida ekstrapoleerimisel arvesse võtta" ja „see väide võetakse lõppkorrektsiooni puhul arvesse", täpsustab komisjon, et tema arvates näitab see raamatupidamisarvestustes tehtud muudatuste ajutist iseloomu vaidlustatud otsuses. Peale selle leiab komisjon, et raamatupidamisarvestuse kontrollimise menetluses ei saa tõendamiskohustus olla suurem, kui on nõutud vastavusotsuse tegemise menetluses, kus määratakse lõplikult kindlaks võimalikud kohaldatavad finantseerimiskorrektsioonid.

Euroopa Kohtu hinnang

64 Tõendamiskohustusega seoses meenutati Euroopa Kohtu praktikas kehtestatud põhimõtteid käesoleva kohtuotsuse punktides 53 ja 54. Täpsemalt, juhtumil, kus komisjon oli hinnangu andnud regulaarselt EPATF arvele kantud kulude kogusumma arvutamiseks tehtud kontrollimiste tulemuste põhjal, kinnitas Euroopa Kohus selle hinnangu, kui liikmesriik ei esitanud ühtegi tõendit selle kohta, et komisjon oli aluseks võtnud ebatäpsed asjaolud, ega näidanud ka seda, et avastatud

rikkumised ei mõjuta ühenduse eelarvet või mõjutavad seda märgatavalt vähem, kui komisjoni hinnangutest nähtub (21. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas C-130/99: Hispaania *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-3005, punktid 90 ja 91).

65 Lihtne kinnitus, et Hispaania ametiasutuste tehtud viga mõjutab ainult niisutatavat maisi, mida ei toetata ühegi usaldusväärse ja toimiva kontrollisüsteemi olemasolu tõendava asjaoluga, ei lükka komisjoni koostatud hinnangut mingil moel ümber.

66 Seevastu tuleb tõdeda, et komisjoni enda sõnade kohaselt, mida korratakse kostja vastuses ja käesoleva kohtuotsuse punktis 63, märkis ta, et tal ei olnud õigus ekstrapoleerimisel kompensatsiooni rida kaasa arvata. Seega tuleb möönda, nagu märgib ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 56, et vigade summa hindamisel arvas komisjon ekslikult kaasa nimetatud kompensatsioonid.

67 Peale selle kinnitavad selle eksimuse olemasolu objektiivsed asjaolud. Nii tuleneb komisjonipoolsele kostja vastusele lisatud tõendamisaruande väljavõtetes sisalduva sertifitseerimisasutuse poolt Castilla-La Mancha makseasutuse raamatupidamisarvestuses ekstrapoleeritud vigade kõige tõenäolisema suuruse loendist, et tehtud finantseerimiskorrektsioonis on kompensatsioonid kaasa arvatud.

68 Eeltoodust tuleneb, et vaidlustatud otsus on ebaseaduslik osas, millega nõutakse tagasi summad, mida Hispaania Kuningriik tagatisrahastule ei võlgne.

69 Kuna Hispaania Kuningriik on taotlenud nimetatud makseasutuse raamatupidamisarvestusse tehtud finantseerimiskorrektsiooni ning kaasa arvatud kompensatsioonide summa tühistamist, peab Euroopa Kohus tema nõuete üle otsustama.

70 Vaatamata asjaolule, et komisjon väljendas oma kavatsust võtta tehtud viga vastavusotsuses alusmääruse artikli 7 lõike 4 alusel lõpliku finantseerimiskorrektsiooni kindlaksmääramisel arvesse, on Euroopa Kohus vaidlustatud otsuse uurimise staadiumist alates kohustatud tegema sellest ebaseaduslikkusest kõik järeldused.

71 Seega tõusetub küsimus, kas tuleb tühistada kogu finantseerimiskorrektsioon, mis Castilla-La Mancha makseasutuse raamatupidamisarvestusse vaidlustatud otsusega tehti, või võib selle korrektsiooni tühistada osaliselt.

72 Kuna Hispaania valitsus taotles teise võimalusena kompensatsioonidega seotud summade vähendamist, tuleb seda mõista kui nimetatud raamatupidamisarvestuse

finantseerimiskorrektsioonide osalise tühistamise taotlust, niivõrd kui need puudutavad kompensatsioone.

73 Ühenduse kohus ei ole pädev tühistama otsust täielikult, kui hageja piirdub ainult selle osalise tühistamise taotlusega. Siiski ei ole vaidlustatud otsuse sätete jagamatuse puhul põhjendatud ka selle osaline tühistamine.

74 Seega tuleb kontrollida, kas kompensatsioonide summa on põllukultuure käsitlevast raamatupidamisarvestusest eraldatav, võimaldades arvestust korrigeerida ainult selle summa ulatuses.

75 Komisjonipoolsele kostja vastusele lisatud tõendamisaruande väljavõtetes sisalduva sertifitseerimisasutuse poolt ekstrapoleeritud vigade kõige tõenäolisema suuruse loend võimaldab arvandmete põhjal komisjoni vea tuvastada ja määrata korrektsiooni kahe osaga seonduvad summad kindlaks eraldi. Järelikult on võimalik korrektsiooni põllukultuuride sektorile vastava summa võrra vähendada.

76 Seega tuleneb kompensatsioonide summa osadeks jaotamise võimalikkusest, et selle korrektsiooni võib tühistada osaliselt, ilma et vaidlustatud otsuses oleks vaja

tühistada kogu Castilla-La Mancha makseasutuse raamatupidamisarvestusse tehtud finantseerimiskorrektsioon.

77 Eeltoodud põhjendustest tuleneb, et ühelt poolt tuleb vaidlustatud otsus tühistada osas, milles selle I lisa sisaldab Hispaania Kuningriigilt tagasinõutavas summas Castilla-La Mancha makseasutuse raamatupidamisarvestuses tehtud finantseerimiskorrektsiooni, mis vastab kompensatsioonide summale, ja teiselt poolt jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

Kohtukulud

78 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Siiski võib Euroopa Kohus vastavalt nimetatud kodukorra artikli 69 lõike 3 esimesele lõigule otsustada jätta poolte kohtukulud nende enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole ja osa teise poole kasuks. Kuna Hispaania Kuningriigi nõuded seoses esimese väitega on jäetud rahuldamata ja komisjoni nõuded seoses teise väitega on jäetud osaliselt rahuldamata, tuleb kohtukulud jätta kummagi poole enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 12. juuni 2002. aasta otsus 2002/461/EÜ Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EPATF) tagatisrahastust 2001. eelarveaastal rahastatud liikmesriikide kulude raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta osas, milles selle I lisa sisaldab Hispaania Kuningriigilt tagasinõutavas summas Castilla-La Mancha makseasutuse raamatupidamisarvestuses tehtud finantseerimiskorrektsiooni, mis vastab kompensatsioonide summale.**

2. **Ülejäänud osas jätta hagi rahuldamata.**

3. **Hispaania Kuningriik ja Euroopa Ühenduste Komisjon kannavad oma kohtukulud ise.**

Allkirjad